

**Zkušební okruhy ke státní závěrečné zkoušce navazujícího magisterského studia
oboru Sociologie na FF ZČU pro ak. rok 2023/2024**

Povinný předmět „Sociologické metody“ (předmět KSS/SMNSZ)

- 1. Historie a vývoj etnografického výzkumu. „Klasické“ etnografie a jejich význam pro ustavování etnografie**
Klíčové postavy a práce historie a současnosti etnografického výzkumu. Procesy, směry, díla ovlivňující současné směřování etnografického výzkumu
- 2. Epistemologické otázky etnografického výzkumu** Současná dilemata. Otázka krize reprezentace. Vztah mezi zkušeností, její reprezentací a textem.
- 3. Koncepty reflexivity, objektivity a validity v etnografickém výzkumu**
Role hodnot v etnografickém výzkumu. Otázka angažovaného výzkumu.
- 4. Přístupy v etnografickém výzkumu**
Symbolický interakcionismus, kritická etnografie, feministická etnografie, autoetnografie, akční výzkum. Jejich epistemologická a metodologická východiska. Příklady konkrétních výzkumů. Grounded theory.
- 5. Etické otázky etnografického výzkumu**
Různé koncepce etiky výzkumu a jejich implikace pro výzkumnou praxi. Diskuze konkrétních příkladů etických dilemat (z historie etnografického výzkumu či vlastního výzkumu).
- 6. Vstup do prostředí, ustavování kontaktu s informátory/kami a dilemata s nimi spojená**
Pojetí „dat“ v etnografickém výzkumu. Metody etnografického výzkumu. Role pozorování a rozhovorů.
- 7. Smíšené způsoby sběru dat**
Jednoproudé a víceproudé uspořádání výzkumu. Sériové a paralelní uspořádání. Posouzení jednoduchých i složitějších variant vzájemných kombinací.
- 8. Příklady kombinace kvalitativních a kvantitativních přístupů v moderním sociálním výzkumu**
Uveďte na příkladu jednoho nebo dvou moderních výzkumů kombinované využití kvalitativních a kvantitativních metod výzkumu.

9. **Tzv. „hasičské projekty“ z hlediska kombinované metodologie využití kvalitativních a kvantitativních přístupů**
Popište metodiku dvou výzkumů Lazarsfeldových spolupracovníků a vysvětlíte, na co je kladen důraz v tomto typu projektů. Proč se zde používá kombinované metodologie?
10. **Klasické výzkumy a historické metody**
Mariantal, Street Corner Society, analyzátor programu, focused interview. Velmi stručně charakterizujte. Popište současné metody, které na ty historické navazují.
11. **Kauzalita v sociálních vědách a metody jejího zjišťování** Srovnání různých výzkumných designů.
12. **Experimenty v sociálních vědách, možnosti a limity jejich užití**
Příklady klasických studií. Viněty a experimenty v dotazníkových šetřeních. Velké sociální experimenty. Etické otázky při použití experimentů.
13. **Přirozené experiment a kvazi-experimenty** Srovnání, výhody a nevýhody. Příklady užití.
14. **Sociální změna – základní způsoby jejího sociologického vysvětlení**
Analýza kohort. Problémy ve studiu kohort, problém lineární závislosti mezi věkem, historickým obdobím a kohortou.
15. **Srovnávací sociologický výzkum**
Základní strategie (srovnání s malým a velkým počtem srovnávaných případů) a jejich srovnání. Příklady.
16. **Longitudinální designy**
Jejich srovnání, výhody a nevýhody, použitelnost při studiu kauzálních vztahů.
17. **Model elaborace a vysvětlení sociálních jevů – korelace a asociace, kauzalita**
Problém nepravých vztahů, společné příčiny, zprostředkujících proměnných. Aplikace modelu elaborace na nominální a intervalové proměnné. Příklady.
18. **Korelační a regresní analýza**
Dvourozměrné a mnohorozměrné vztahy. Metoda nejmenších čtverců. Interpretace parametrů regresní rovnice. Statistické usuzování v regresní analýze. Základní úlohy a typy testů.

Literatura:

- Agresti, Alan a Barbara Finlay. 2009. *Statistical Methods for the Social Sciences*. 4ed. Upper Saddle River: Prentice Hall. (kap. 9-11)
- Allison, Paul. D.1999. *Multiple Regression. A Primer*. Thousand Oaks: Pine Forge Press.
- Atkinson, Paul, David Silverman 1998: „Kunderova Nesmrtelnost: Interview society a vynalézání Já.“ *Biograf* (13): 1-25.
- Blossfeld, Hans-Peter. 1986. "Career opportunities in the Federal Republic of Germany: a dynamic approach to the study of life-course, cohort, and period effects. *European Sociological Review* 2:208-225.
- Blossfeld, H.P. K. Golsch, G. Rohwer. 2007. *Event History Analysis with STATA*. Mahwah, London: Lawrence Erlbaum Assoc. (kap. 1).
- Campbell, Donald T. and Julian C. Stanley. 1966. *Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research*. Chicago: Rand McNally. • Campbell, Donald T. a H. Laurence Ross. 1968. "The Connecticut Crackdown on speeding: time-series data in quasi-experimental analysis." *Law and Society Review* 3:33-53.
- Cha, Kwang Y., Daniel P. Wirth, Rogerio A. Lobo. 2001. "Does prayer influence the success of an in vitro fertilization-embryo transfer?: Report of a masked, randomized trial." *Journal of Reproductive Medicine* 46:781-787.
- Cliffors, James 1986: „Partial truth.“ Pp.:1-27 In J. Clifford, G.E.Marcus (eds.) *Writing culture. The poetics and politics of ethnography*. Berkeley: University of California Press.
- Denzin, Norman K., Yvonna S. Lincoln 2003 *Collecting and interpreting qualitative materials*. Thousand Oaks: Sage. • Denzin, Norman K., Yvonna S. Lincoln 2005: *The SAGE Handbook of qualitative research*. (third edition). Thousand Oaks: Sage Publications. (zvláště kapitola 1,6,8, 9, 20,23,30) • Emerson, Robert M., Rachel Fretz, Linda L. Shaw 1995: *Writing ethnographic fieldnotes*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Fay, Brian 2008: *Současná filosofie sociálních věd*. Praha: Slon. (zvláště kapitola 1, 4, 6, 10)
- Fox, John. 1997. *Applied regression analysis, linear models, and related methods*. Thousand Oaks: Sage. (kap. 2, 5, 6)
- Guo, Guang, a Leah K. VanWey. 1999. "Sibship Size and Intellectual Development: Is the Relationship Causal?" *American Sociological Review* 64:169-87. • Hammersley, Martyn, Paul Atkinson 1995. *Ethnography: Principles in practice*. London: Routledge.
- Jeřábek, H. 2005 „Tři příklady spolupráce kvalitativního a analytického výzkumu. (Lazarsfeld-dova výzkumná dílna.)“ *Naše společnost*. (Bulletin CVVM)
- Jeřábek, H.2006 pp 32-38. *Paul Lazarsfeld's Research Methodology. Biography, Methods, Famous Projects*. Praha, Karolinum.
- Jeřábek,H. 1997 pp 54-57, 104-129. *Paul Lazarsfeld a počátky komunikačního výzkumu*. Praha, Karolinum.
- Kalvas, František a Martin Kreidl. 2007. „Jaký je vliv obsahu a struktury televizního zpravodajství na vnímání důležitosti vybraného tématu českou veřejností?“ *Sociologický časopis/Czech Sociological Review* 43: 333-360.

- Kirk, David S. 2009. „A Natural Experiment on Residential Change and Recidivism: Lessons from Hurricane Katrina.” *American Sociological Review* 74: 484-505.
- Kish, Leslie. 1985. "Sample surveys versus experiments, controlled observations, censuses, registers and local studies." *Australian Journal of Statistics* 27:111-122.
- Kish, Leslie. 1959. "Some statistical problems in research design." *American Sociological Review* 24:328-338.
- Kreidl, Martin. 2006. “Socialist Egalitarian Policies and Education Inequality in Central Europe after World War II.” *Sociológia/Slovak Sociological Review* 38: 199-220.
- Loring, Marti a Brian Powell. 1988. "Gender, race, and DSM-III: a study of the objectivity of psychiatric diagnostic behavior." *Journal of Health and Social Behavior* 29:1-22.
- Mahoney, James. 2003. „Strategies of Causal Assessment in Comparative Historical Analysis.” Ch. 10 in *Comparative Historical Analysis in the Social Sciences*, ed. by James Mahoney a Dietrich Rueschemeyer. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mason, W. M. 1991. „Problems in Quantitative Comparative Analysis: Ugly Ducklings are to Swans as Ugly Scatter Plots are to...?”, pp. 231-243 in J. Huber (ed.), *MacroMicro Linkages*, American Sociological Association Presidential Series, Beverly Hills, California: Sage Publications.
- Mason, William M. a Nicholas H. Wolfinger. 2001.”Cohort analysis.” Pp. 2189-2194 in Neil J. Smelser and Paul B. Baltes (eds.), *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*. Amsterdam: Elsevier Science.
- Mauthner, M., M. Birch, J. Jessop, T. Miller 2002 *Ethics in Qualitative research*. London: Sage Publication.”
- Richard A. Berk, Kenneth J. Lenihan, Peter H. Rossi. 1980. „Crime and Poverty: Some Experimental Evidence From Ex-Offenders.“ *American Sociological Review* 45: 766-786.
- Rueschemeyer, Dietrich. 2003. „Can One or a Few Cases Yield Theoretical Gains?” Ch. 9 in *Comparative Historical Analysis in the Social Sciences*, ed. by James Mahoney a Dietrich Rueschemeyer. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ryder, Norman B. 1965. "The cohort as a concept for the study of social change." *American Sociological Review* 30:843-861.
- Schram, Sanford F., Joe Soss, Richard C. Fording, Linda Houser. 2009. „Deciding to Discipline: Race, Choice, and Punishment at the Frontlines of Welfare Reform.“ *American Sociological Review* 74: 398–422.
- Sloan, John H., Kellerman, Arthur L., Reay, Donald T., Ferris, James A., Koepsell, Thomas, Rivara, Frederick P., Rice, Charles, Gray, Laurel, a LoGerfo, James. 1988. „Handgun regulations, crime, assaults, and homicide: a tale of two cities.“ *The New England Journal of Medicine* 319:1256-1261.
- Smith, Herbert L. 1990. „Specification problems in experimental and nonexperimental social research.“ Pp. 59-91 in Clifford C. Clogg, editor, *Sociological Methodology* 1990. Oxford: Basil Blackwell for the American Sociological Association.
- Spilerman, Seymour a Emanuele Gerratana. 2009. „Models and Theories in Sociology.” Pp. 155-163 in Andrew Gelman a Jeronimo Cortina (eds.) *A Quantitative Tour of The Social Sciences*. Cambridge, Cambridge Univ.

Press. • Tashakkori, Abbas; Teddlie, Charles 2003: Handbook of mixed methods in social & behavioral research. Thousand Oaks, SAGE.

- Tashakkori, Abbas, Teddlie, Charles 2005: Mixed methodology: combining qualitative and quantitative approaches. Thousand Oaks, SAGE.
- Treiman, Donald J. 2009. Quantitative Data Analysis. Doing Social Research to Test Ideas. San Francisco: Jossey-Bass. (kap. 1-7)
- Tubergen, Frank van, Manfred te Grotenhuis, Wout Ultee. 2005. „Denomination, Religious Context, and Suicide: Neo-Durkheimian Multilevel Explanations Tested with Individual and Contextual Data.“ American Journal of Sociology 111: 797- 823.
- West, Stephen G., Jeremy C. Biesanz, a Steven C. Pitts. 2000. "Causal inference and generalization in field settings: experimental and quasi-experimental designs." Pp. 40-84 in Handbook of Research Methods in Social and Personality Psychology. Cambridge: Cambridge University Press.

Povinný předmět „Sociologická teorie“ (předmět KSS/STNSZ)

- 1. První a druhá demografická tranzice – jejich příčiny a charakteristiky**
Populační vývoj v Československu a České republice. Genderově senzitivní teorie Petera McDonalda.
- 2. Kategorie populace a formování moderní biopolitiky**
Koncept biopolitiky v díle Michela Foucaulta. Populační projekce. Příklady propopulačních politik a jejich kritická reflexe.
- 3. Věk jako mechanismus sociální stratifikace. Mezigenerační vztahy a solidarita**
Intersekcionalita věku, genderu, etnicity, sexuality, socioekonomického statusu a otázky sociálních nerovností. Ageismus. Podoba a mechanismy mezigenerační pomoci. Mezigenerační solidarita a gender.
- 4. Sociologické teorie stárnutí a jejich kritická reflexe**
Disengagement theory, teorie aktivity, politická ekonomie stárnutí, koncepce třetího věku. Konstruktivistické přístupy ke studiu životního běhu.
- 5. Základní teorie a paradigmaty stratifikace společnosti**
Typy stratifikačních systémů. Generace stratifikačního výzkumu.
- 6. Měření a konceptualizace nerovností**
Zaměstnání, třídy a status v klasické a soudobé sociologii. Využití různých konceptů v soudobém empirickém výzkumu.
- 7. Stratifikační proces, vnitro-generační a mezigenerační mobilita** Hlavní výzkumné otázky a přehled hlavních zjištění. Aplikace na současnou českou republiku.
- 8. Rodina a stratifikace, biologická a sociální reprodukce společnosti**
- 9. Obecné sociologické teorie společnosti**
Voluntaristická teorie jednání (Parsons), teorie komunikativního jednání (Habermas), strukturační teorie (Giddens), sociální systémy (Luhmann), habitus, kapitál, pole (Bourdieu).
- 10. Klasické sociologické problémy** Problém vztahu skutečnosti a teorie, struktury a jednání, intersubjektivita a subjektivita

11. Racionalita a kauzalita.

Rozdílné typy vysvětlení vztahů mezi jevy (tzv. žebřík kauzality). Rozdíl asociace - kauzalita, vztah mezi kauzalitou a pravděpodobností. Problém kontrafaktualů. Zkreslení lidského myšlení, omezená racionalita.

12. Diskuse na téma Nature x Nurture.

Koncepty lidské přirozenosti, historie a současnost výzkumů dědičnosti. Rozdílné odhady dědičnosti. Rizika sociobiologických přístupů.

13. Teorie modernizace

Představení první a druhé vlny teorií modernizace. Hlavní představitelé, stěžejní ideje, slabiny teorií a jejich kritika.

14. Pojetí reflexivní (druhé) modernizace – Anthony Giddens, Ulrich Beck. První a druhá moderna, proměna času a prostoru, individualizace, reflexivita.

15. Sekularizační teze a její kritika.

Historické souvislosti vzniku sekularizace, sekularizace jako strukturální diferenciacce, pluralizace a její důsledky, kritika sekularizační teze, teorie racionální volby.

16. Bergerovo a Luckmanovo pojetí sociální konstrukce reality.

Sociologie vědění, vliv Marxe a Mannheima, externalizace, objektivizace, internalizace, habitualizace, institucionalizace, legitimizace, symbolická univerza, nomizace, struktury věrohodnosti.

18. Sociologická reflexe modernity I.

Teorie modernity a jejich srovnání – klasici Marx, Weber, Durkheim

19. Sociologická reflexe modernity II.

Teorie modernity a jejich srovnání - proměny koncepcí modernity v současnosti (J. Habermas, S. Eisenstadt, J. Alexander).

Literatura:

- Alexander, Jeffrey. 2013. *Dark Side of Modernity*. Cambridge: Polity Press.
- Arnason, Johann. 2010. Historicko-sociologické eseje. Praha: Slon.
- Balon, Jan. 2008. Dilema schématu a skutečnosti v sociologické teorii. *Teorie vědy* XXX/34: 185-199.
- Bauman, Zygmunt. 2002. *Tekutá modernita*, Praha: Mladá fronta.
- Beck, Ulrich. 2004. *Riziková společnost*, Praha: SLON.
- Berger, Peter L. 1997. *Vzdálená sláva. Hledání víry ve věku lehkověrnosti*. Brno: Barrister & Principal.
- Berger, Peter L., Luckmann Thomas. 1999. *Sociální konstrukce reality*, Brno: CDK
- Blau, Peter M., Duncan Dudley O. 1967. *The American Occupational Structure*. New York: Wiley. Ch. 1, 5 [Pp. 1-22, 163-205].
- Breen, Richard, Luijckx, Ruud, Müller, Walter, Pollak, Reinhard. 2009. "Non-Persistent Inequality in Educational Attainment: Evidence from Eight European Countries." *American Journal of Sociology* 114 (5).
- Bruno Latour. 1999. *Pandora's Hope, Essays on the Reality of Science Study*. Harvard University Press.
- Callon, Michel. 1986. Some Elements of a Sociology of Translation: Domestication of the Scallops and the Fishermen of St. Brieuc Bay. In Law, J. *Power, Action and Belief: A New Sociology of Knowledge?* London, Routledge. Pp. 196-223.
- Cohen J. L., Arato A. 1992. *Civil Society and Political Theory*. The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, 1992.
- Cumming Elaine, Lois R. Dean, David S. Newell, Isabel McCaffrey (1960): "Disengagement-A Tentative Theory of Aging". *Sociometry* 23 (1): 23-35. Davieová, Grace. 2009. *Výjimečný případ Evropa. Podoby víry v dnešním světě*, Brno: CDK.
- Davis, Kingsley, Moore Wilbur E. 1945. "Some Principles of Stratification." *American Sociological Review* 10:242- 49.
- DiMaggio, Paul. 1982. "Cultural Capital and School Success: The Impact of Status Culture Participation on the Grades of U.S. High School Students." *American Sociological Review* 47: 189-201.
- Duncan, Dudley O., Featherman, David. L., Duncan, Beverly. 1972. *Socioeconomic Background and Achievement*. New York: Seminar. Ch. 5, "Intervening Variables, I: Intelligence" (pp. 69-105).
- Duncan, G. J., Yeung W. J., Brooks-Gunn, J. 1998. "How Much Does Childhood Poverty Affect the Life Chances of Children?" *American Sociological Review* 63: 406-423. • Duncan, Otis Dudley. 1961. "A Socioeconomic Index for All Occupations" and "Properties and Characteristics of the Socioeconomic Index." Chs. 6 and 7, pp. 109-138 and 139-161 in *Occupations and Social Status*, edited by Albert J. Reiss, Jr. New York: Free Press of Glencoe.
- Durkheim, Emile. 2004. *Společenská dělba práce*, Brno: CDK.

- Eisenstadt, Shmuel. 2000. *Multiple Modernities*. New Brunswick: Transaction Publishers.
- Elliott, Carolyn M. 2003. *Civil Society and Democracy: A Reader*. Oxford University Press: New Delhi.
- Elwert Felix; Nicholas A Christakis (2006): „Widowhood and Race.“ *American Sociological Review* 71 (1): 16-41.
- Erikson, Robert, and John H. Goldthorpe. 1992. *The Constant Flux: A Study of Class Mobility in Industrial Societies*. Oxford: Clarendon Press. Ch. 4 [pp. 114-40], “Social Fluidity within Class Structures: Modeling the FJH Hypothesis.”
- Evans, Geoffrey. 1992. "Testing the Validity of the Goldthorpe Class Scheme." *European Sociological Review* 8:211-232.
- Featherman, David L., and Robert M. Hauser. 1978. *Opportunity and Change*. New York: Academic Press. Ch. 5 [pp. 219-311], “Social Stratification in a Service Economy.” • Foucault, Michel (2005): *Je třeba bránit společnost*. Praha: Filosofia. 215-235.
- Ganzeboom, Harry B. G., Paul De Graaf, a Donald J. Treiman. 1992. “A Standard International Socio-Economic Index of Occupational Status.” *Social Science Research* 21:156.
- Ganzenboom, H. B., Treiman, D. J., Utle, W. C. 1991. „Comparative International Stratification Research: Three Generations and Beyond“. *American Review of Sociology* 17: 277-302
- Giddens, Anthony. 1998. *Důsledky modernity*, Praha: SLON.
- Grusky, David B. 2001. “The Past, Present, and Future of Social Inequality.” Pp. 3-51 in *Social Stratification: Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*. Revised edition. Boulder: Westview Press.
- Guo, Guang, a Leah K. VanWey. 1999. “Sibship Size and Intellectual Development: Is the Relationship Causal?” *American Sociological Review* 64:169-87. (s následnou diskusí) • Habermas, Jürgen. 2000. *Strukturální přeměna veřejnosti : zkoumání jedné kategorie občanské společnosti*. Praha: Filosofia.
- Hagestad, Gunhild O., Peter Uhlenberg 2006. „Should We Be Concerned About Age Segregation? Some Theoretical and Empirical Explorations.“ *Research on Aging* 28(6): 638-653.
- Hauserl, Robert M., a William H. Sewell. 1985. “Birth Order and Educational Attainment in Full Sibships.” *American Educational Research Journal* 22:1-23.
- Heaphy, Brian, Andrew K. T. Yip, Debbie Thompson. 2002. „Ageing in a nonheterosexual context.“ *Ageing and Society* 24: 881-902.
- Heller, Agnes. 1999. *Theory of Modernity*. Malden: Blackwell Publishers.
- Hout, Michael, Thomas A. DiPrete. 2006. “What We Have Learned: RC 28's Contributions to Knowledge about Social Stratification.” *Research on Social Stratification and Mobility* 24: 1-20.
- Hout, Michael. 1988. "More Universalism, Less Structural Mobility: The American Occupational Structure in the 1980s." *American Journal Of Sociology* 93:1358-1400.

- Ingold Tim. 2008. When ANT meets SPIDER: Social theory for arthropods. Pp. 209-216. In Carl Knappett, Lambros Malafouris (eds.). *Material Agency Towards a NonAnthropocentric Approach*. Springer.
- Jones Oswain, Paul Cloke. 2008. Non-Human Agencies: Trees in Place and Time. Pp. 7998. In Carl Knappett, Lambros Malafouris (eds.). *Material Agency Towards a NonAnthropocentric Approach*. Springer.
- Jonsson, Jan O., Grusky, David B., Matthew, Di Carlo, Pollak Reinhard, Brinton, Mary C., 2009. "Microclass Mobility: Social Reproduction in Four Countries." *American Journal of Sociology* 114: 977-1036.
Katrňák, Tomáš, Kreidl, Martin, Fónadová, Laura. 2006. „Trends in Educational Assortative Mating in Central Europe: the Czech Republic, Slovakia, Poland, and Hungary between 1988 and 2000.“ *European Sociological Review* 22: 309-322.
- Keane, John. 2003 *Global Civil Society?*. Cambridge University Press: Cambridge.
- Keller, Jan. *Teorie modernizace*. Praha: Slon.
- Kohli, Martin, Künemund, Harald. 2003. Intergenerational Transfers in the Family: What Motivates Giving? Pp.: 123 – 142 In Vern L. Bengtson & Ariela Lowenstein (eds.) *Global Aging and Challenges to Families*. New York. Aldine de Gruyter. (dostupné online <http://www.eui.eu/Documents/DepartmentsCentres/SPS/Profiles/Kohli/MotivesForGiving.pdf>)
- Kreidl, Martin. 2004. „Politics and Secondary School Tracking in Socialist Czechoslovakia, 1948- 1989.“ *European Sociological Review* 20: 123-139. • Lareau, A. 2003. *Unequal Childhoods. Class, Race, and Family Life*. Berkeley: UC Press. (kap.1-3, 5-7)
- Latour, Bruno. 2004. How to Talk About the Body? The Normative Dimension of Science Studies. *Body and Society* 10(2-3): 205-229.
- Law John, Annemarie Mol. 2008. The Actor-Enacted: Cumbrian Sheep in 2001. Pp. 5778. In Carl Knappett, Lambros Malafouris (eds.). *Material Agency Towards a NonAnthropocentric Approach*. Springer.
- Law John, Evelyn Ruppert, Mike Savage . 2011. *The Double Social Life of Methods* . CRESC, Open University. Dostupné na: <http://www.cresc.ac.uk/sites/default/files/The%20Double%20Social%20Life%20of%20Methods%20CRESC%20Working%20Paper%2095.pdf>
- Law John. (1997) *Traduction/trahison: Notes on ANT*. Lancaster: Centre for Science Studies, Lancaster University. Dostupné na: www.lancs.ac.uk/fass/sociology/papers/lawtraductiontrahison.
- Law John. 2004. *After Method*. London. Routledge.
- Lesthaege, R. (1995): „The second demographic transition in western countries: An Intrepretation.“ Pp.: 17-62 In K-Oppenheimer Mason, A. Jensen (eds.) *Gender and Family Change in Industrialized Countries*. Oxford: Oxford University Press.
- Lužný Dušan. 2011. Hledání „nové“ sociologie náboženství. Na okraj diskuze o redukci a „redukcionizmu“ v dosavadní sociologii náboženství. *Biograf* 54: 87-100. • Lužný, Dušan. 1999. *Náboženství a moderní společnost*, Brno: Masarykova univerzita, pp. 61-94.

- Mare, Robert D. 1991. "Five Decades of Educational Assortative Mating." *American Sociological Review* 56:15-32.
- Marx Karel. 1962. Německá ideologie, pp. 23-555 in Karel Marx; Bedřich Engels, *Spisy III*, Praha: Státní nakladatelství politické literatury 1962, str.
- Marx, Karel. 1961. "K židovské otázce", in: Karel Marx – Bedřich Engels, *Spisy 1*, Praha: Státní nakladatelství politické literatury. • Marx, Karel. 1976. Úvod ke kritice Hegelovy filozofie práva, in Karel Marx, Bedřich Engels, *Vybrané spisy*, sv. 1, Svoboda, Praha.
- Marx, Karel. 1978. *Ekonomicko-filozofické rukopisy z roku 1844*, Praha: Svoboda.
- Marx, Karel. 1978-1980. *Kapitál. Kritika politické ekonomie I-III*, Praha: Svoboda. • McDonald, Peter. 2000. "Gender equity, social institutions and the future of fertility". *Journal of Population Research* 17 (1): 1-15.
- McLanahan, Sara, Sandefur Gary. 1994. *Growing Up with a Single Parent: What Hurts? What Helps?* Cambridge: Harvard University Press.
Morgan, Stephen L.; Sørensen Aage B. 1999 „Parental Networks, Social Closure, and Mathematics Learning: A Test of Coleman's Social Capital Explanation of School Effects.“ *American Sociological Review* 64: 661-681. • Müller, Karel. 2002. *Češi a občanská společnost : pojem, problémy, východiska*. Vyd. 1. Praha : Triton. ISBN 80-7254-232-X.
- Musick, Kelly, Mare Robert E. 2006. "Recent Trends in the Inheritance of Poverty and Family Structure." *Social Science Research* 35: 471-499.
- Paleček Jan. 2010. Mariánský sluneční zážrak ve světě sociologie, sociologie ve světle slunečního zážraku. *Biograf* 52-53: 41-66.
- Powell, Jason L. 2006. *Social theory and aging*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- Přidalová, Marie. 2006. "Mezigenerační solidarita a gender: pečující dcery a pečující synové." *Gender, rovné příležitosti, výzkum* 7(1). (případně: Přidalová, Marie (2007): *Pečující dcery a pečující synové (rozhodnutí, se kterým můžu žít)*. IVRIS Working Papers, Brno : Institut pro výzkum integrace a reprodukce. dostupné na http://ivris.fss.muni.cz/workingpapers/pdfs/ivriswp005_pridalova_pecujici_dcery.pdf) • Putnam, Robert D. 2000. *Bowling alone : the collapse and revival of American Community*. New York : Simon & Schuster, 2000.
- Rabušis, Ladislav (1997): "Jak rozumět populačním projekcím." *Sociologický časopis* 33(3): 289-308.
- Rose, Nikolas (2001): „The politics of life itself“ *Theory, Culture, Society* 18(6): 1-30. • Schwartz, Christine R. Robert D. Mare. 2003. "The Effects of Marriage, Marital Dissolution, and Educational Upgrading on Educational Assortative Mating." *CCPR Working Paper* 026- 03. (<http://papers.ccpr.ucla.edu/download.php?paper=PWP-CCPR2005-016>)
- Stark Rodney, Bainbridge William. 1987. *The Theory of Religion*, New York – Bern: Peter Lang.
- Strnadová, Lenka. 2008. *Současné podoby občanské společnosti: kritický pohled*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk: Plzeň.

- Sweeney, Megan. 2002. "Two Decades of Family Change: The Shifting Economic Foundations of Marriage." *American Sociological Review* 67:132-147.
- Townsend, Peter. 1981. "The Structured Dependency of the Elderly: A Creation of Social Policy in the Twentieth Century." *Ageing and Society* 1: 5-28.
- Treiman, D. J., Ganzenboom, H., B. 2000. „The Fourth Generation of Comparative Stratification Research“. Pp. 123-150 in: Stellan Quah & Arnaud Sales (eds.), *The International Handbook of Sociology*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Treiman, Donald J. 1977. *Occupational Prestige in Comparative Perspective*. New York: Academic Press. Ch. 1 [pp. 1-24], "The Division of Labor and Occupational Stratification"); Ch. 5 [pp. 103-128], "Explaining the World Wide Similarity in Prestige Hierarchies."
- Tumin, Melvin M. 1953. "Some Principles of Stratification: A Critical Analysis." *American Sociological Review* 18: 387-394.
- Turner, Ralph. 1960. "Sponsored and Contest Mobility and the School System." *American Sociological Review* 25:855-67. • Vargas V. Eduardo, Latour Bruno, Karsenti Bruno, AïtTouati Frédérique, Salmon Louise. 2008. *The Debate Between Tarde and Durkheim. Environment and Planning D: Society and Space* 26: 761-777.
- Taylor, Charles. 2007. *A Secular Age*. New York: Balknap Press. • Vido, Roman. 2011. *Konec velkého vyprávění?* Brno: CDK.
Vidovičová, Lucie. 2008. *Stárnutí, věk a diskriminace – nové souvislosti*. Brno: Mezinárodní politologický ústav.
- Wagmiller, R. et al. 2006. "The Dynamics of Economic Disadvantage and Children's Life Chances." *American Sociological Review* 71: 847-866.
- Warren, John Robert, and Robert M. Hauser. 1997. "Social Stratification across Three Generations: New Evidence from the Wisconsin Longitudinal Study." *American Sociological Review* 62:561-72.
- Weber, Max. 1997. *Autorita, etika a společnost*, Praha: Mladá fronta. pp. 45-162; 223285.
- Weber, Max. 1998. „Protestantská etika a duch kapitalismu“, in Max Weber, *Metodologie, sociologie a politika*, Praha: OIKOYMENH. Pp. 185-245.
- Weber, Max. 1998. *Metodologie, sociologie a politika*, Praha: OIKOYMENH. pp. 135171.; 172-184
- Weber, Max. 1998. *Sociologie náboženství*, Praha: Vyšehrad. pp. 309-367.
- Weeden, Kim A., a David B. Grusky. 2005. "The Case for a New Class Map." *American Journal Of Sociology* 111:141- 212.
- Wright, Erik Olin, a Luca Perrone. 1977. "Marxist Class Categories and Income Inequality." *American Sociological Review* 42: 32-55.
- Xie, Yu, Raymo, James M., Goyette, Kimberly, Thornton, Arland. 2003. "Economic Potential and Entry into Marriage and Cohabitation." *Demography* 40:351-368.
- Zammito. J. H. 2004. *A Nice Derangement of Epistemes. Post-positivism in the Study of Science From Quine to Latour*. Chicago University Press.

Povinně volitelný předmět „Empirické aplikace v sociologii“ (předmět KSS/EANSZ)

1. Aplikovaný výzkum za využití metody focus groups.

Návrh výzkumu: specifikace výzkumného cíle, výzkumné otázky, Základní charakteristika metody výzkumu; v jakých oblastech je focus groups využíváno, za jakých podmínek je focus groups nejvhodnější aplikovat; jaké jsou pravidla a podmínky užití této metody. Zásady přípravy, organizace a vedení focus groups. Srovnajte metody skupinového dotazování (ve srovnání s individuálními dotazovacími technikami). Kombinace focus groups nebo skupinového zaměřovaného rozhovoru (focused interview) s dalšími (analytickými) technikami kvalitativní povahy.

2. Výzkum veřejného mínění.

Návrh výzkumu: specifikace výzkumného cíle, výzkumné otázky, přehled teorií, specifikace výzkumného designu, metod sběru a analýzy dat.

3. Marketingový výzkum.

Návrh výzkumu: specifikace výzkumného cíle, výzkumné otázky, výzkumného designu, specifikace metod sběru a analýzy dat.

4. Aplikovaný výzkum médií.

Návrh výzkumu: specifikace výzkumného cíle, výzkumné otázky, přehled teorií, specifikace výzkumného designu, metod sběru a analýzy dat.

5. Evaluační výzkum.

Návrh výzkumu: specifikace výzkumné situace, výzkumného cíle, výzkumné otázky, výzkumného designu, specifikace metod sběru a analýzy dat.

6. Koncept kolektivní paměti a empirické výzkumy kolektivní paměti

Návrh výzkumu: specifikace výzkumné situace, výzkumného cíle, výzkumné otázky, výzkumného designu, specifikace metod sběru a analýzy dat

7. Náboženství, národní identita a migrace

Návrh výzkumu: specifikace výzkumné situace, výzkumného cíle, výzkumné otázky, výzkumného designu, specifikace metod sběru a analýzy dat

8. Náboženství v současné české společnosti

Návrh výzkumu: specifikace výzkumné situace, výzkumného cíle, výzkumné otázky, výzkumného designu, specifikace metod sběru a analýzy dat

Literatura:

- Antes, Peter.; Geertz, Armin W.,; Warne, R. R. 2008. New approaches to the study of religion. Vol. 1, Regional, critical, and historical approaches. Berlin : Walter de Gruyter.
  - Barša, Pavel; Císař, Ondřej. 2004. Levice v postrevoluční době. Občanská společnost a nová sociální hnutí v radikální politické teorii 20. století. Centrum pro studium demokracie a kultury: Brno, s. 103-127.
  - Bhatia K. V. 2007. The Power and Politics of Genre. Pp. 111-128. In: : Teun Van Dijk (ed.). Discourse Studies. Vol. I. Sage Publications
  - Bourdieu, Pierre. 1993. „Understanding.“ Pp. 607-626 in Pierre Bourdieu et al. The Weight of the World: Social Suffering in Contemporary Society. Stanford: Stanford University Press.
  - Bourdieu, Pierre. [1980] 1990. The Logic of Practice. Stanford: Stanford University Press.
  - Bourdieu, Pierre. [1972] 2008. The Bachelor's Ball: The Crisis of Peasant Society in Béarn. Chicago: The University of Chicago Press.
  - Bourdieu, Pierre, Wacquant, Loïc. 1992. An Invitation to Reflexive Sociology. Chicago: University of Chicago Press.
- Boyd-Barrett, Oliver, Chris Newbold. 1995. Approaches to media : a reader , London: Arnold.
- Brickman, Leopard, Debra Rog. 2009. The SAGE Handbook of Applied Social Research Methods. Thousand Oaks – London – New Delhi – Singapore: Sage.
  - Burawoy, Michael (ed.). 2000. Global Ethnography: Forces, Connections, and Imaginations on a Postmodern World. Berkeley: University of California Press.
  - Burawoy, Michael. 2003. „Revisits: An Outline of a Theory of Reflexive Ethnography.“ American Sociological Review 68: 645 – 679.
  - Carballo, Marita, Ulf Hjelm (Eds.) 2008. Public Opinion Polling in a Globalized World. London: TNS.
  - Day, Sophie, Evthymios Papataxiarchis, Michael Stewart. 1999. Lilies in the Field: Marginal People Who Live for the Moment. Boulder: Westview Press.
  - Donaldson, Stewart I., Christina A. Christie, Melvin M. Mark. 2008. What Counts as Credible Evidence in Applied Research and Evaluation Practice? Thousand Oaks – London – New Delhi – Singapore: Sage.
  - Dunn, William N. 2008. Public Policy Analysis: An Introduction. 4th ed. Upper Saddle River, Prentice-Hall.
  - Drew Paul, Curl Traci. 2008. Conversation Analysis. Pp. 22-35 In. Vijay K. Bhatia, John Flowerdew, Rodney H. Jones. Advances in Discourse Studies.
  - Fairclough Norman. 2006. Discourse and Social Change. Blackwell Publishers.
  - Fairclough, N.2003. Analysing Discourse. Textual Analysis for Social Research. Routledge, London.
  - Fairclough, N.: 1995. Critical Discourse Analysis. The Critical Study of Language. Longman Group Limited.
  - Fairclough, N. 1992. Discourse and Social Change. Blackwell Publishers Ltd.

- Fairclough, N. 1989. *Language and Power*. Longman Inc.
- Ferrell, Jeff and Mark S. Hamm. 1998. *Ethnography at the edge. Crime, deviance and field research*. Boston: Northeastern university press
- Foucault, M. 2002. *Archeologie vědění*. Praha.
- Fowler, Floyd F. 2008. *Survey Research Methods*. 4th Edition. Thousand Oaks – London – New Delhi – Singapore: Sage.
- Fowler, Floyd F. 1995. *Improving Survey Questions: Design and Evaluation*. Thousand Oaks – London – New Delhi: Sage.
- Gans, Herbert. 2010. „Ethnography; Ethnography as Public Sociology.” *Qualitative Sociology* 33 (1): 97-104.
- Glynn, Carroll J., Susan Herbst, Garrett J. O’Keefe, Robert Y. Shapiro, Mark Lindeman. 2004. *Public Opinion*. Cambridge: Westview Press.
- Greer, Chris (ed.). 2010. *Crime and Media: A Reader*. London – New York: Routledge.
- Grinnell, Richard, Yvonne Unrau. 2008. *Social Work Research and Evaluation: Foundations of Evidence-Based Practice*, 8th Edition. New York: Oxford University Press.
- Hastings, Adrian. *The Construction of Nationhood : ethnicity, religion and nationalism*. Cambridge : Cambridge University Press, 1999.
- Hedrick, Terry Elizabeth, Leonard Bickman, Debra Rog. 1993. *Applied Research Design: A Practical Guide*. Thousand Oaks – London – New Delhi: Sage.
- Hejnal, Ondřej. 2013. *Bezdomovec jako “klient represe”*: diskursivní reprodukce potřebných a nepotřebných chudých. In Lupták, Lubomír a kol. *Neoliberalismus a marginalita. Studie z českého reálnokapitalismu*. Brno: Doplněk, str. 137 - 151
- Kopp, M. & Réthelyi, J. 2004. *Where psychology meets physiology: chronic stress and premature mortality—the Central-Eastern European health paradox*. *Brain Research Bulletin* 62: 351–367.
- Krueger, R. 2015. *Focus Groups: A Practical Guide for Applied Research*. London: Sage.
- Laitin, David. 1995. „Marginality: A Microperspective.“ *Rationality and Society* 7 (1): 31-57.
- Lavrakas, Paul J. 1993. *Telephone Survey Methods: Sampling, Selection, and Supervision*. Thousand Oaks – London – New Delhi: Sage.
- Love, Arnold J. 1991. *Internal Evaluation: Building Organizations from Within*. Thousand Oaks – London – New Delhi: Sage.
- Mehretu, Assefa, et al. 2000. „Concepts in Social and Spatial Marginality.“ *Geografiska Annaler* 82B (2): 89-101.
- Müller, Karel. 2002. *Češi a občanská společnost. Pojem, problémy, východiska*. Praha: Triton, s. 102-210.
- Müller, Karel. 2008. *Politická sociologie*. Portál: Praha, s. 192-203.
- Nevile Maurice. 2008. *Overlapping Talk as Evidence of Trouble in Airline Pilots’ Work*. Pp. 36-50 In. Vijay K. Bhatia, John Flowerdew, Rodney H. Jones. *Advances in Discourse Studies*.
- Norris, Pippa; Inglehart, Ronald. 2004. *Sacred and secular: religion and politics worldwide*. New York : Cambridge University Press.
- Portes, Alejandro. 1972. “Rationality in the Slum.” *Comparative Studies in Society and History* 14 (3): 268-286.
- Punch, Keith F. 2000. *Developing effective research proposals*. London : SAGE.

- Rossi, Peter H., Mark W. Lipsey, Howard E. Freeman. 2004. *Evaluation: A Systematic Approach*. Thousand Oaks – London – New Delhi: Sage.
- Rubin, Allen, Earl R. Babbie. 2008. *Research Methods for Social Work*. Belmont: Thomson Brooks/Cole.
- Schiffrin D. 2007. *Narrative as Self-Portrait: Sociolinguistic Construction of Identity*. Pp. 406-440. In: Teun Van Dijk (ed.). *Discourse Studies*. Vol. IV. Sage Publications
- Scollon S. 2003. *Political and Somatic Alignment: Habitus, Ideology and Social Practice*. Pp. 167-198. : Gilbert Weiss, Ruth Wodak (eds.). *Critical Discourse Analysis. Theory and Interdisciplinarity*. Palgrave Mcmillan
- Stark, Rodney; Bainbridge, William Sims. 1986. *The future of religion : secularization, revival and cult formation*. Berkeley : University of California Press.
- Strnadová, Lenka. 2008. *Současné podoby občanské společnosti. Kritická perspektiva*. Plzeň: Aleš Čeněk. Trampota, Tomáš, Martina Vojtěchová. 2010. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál.
- Turner, Bryan S. 1991. *Religion and social theory*. London : Sage Publications.
- Venkatesh, Sudhir. 2002 'Doin' the Hustle'. *Constructing the Ethnographer in the American Ghetto*. *Ethnography* 3(1): 91-111
- Wacquant, Loic. 2002. „Scrutinizing the Street: Poverty, Morality, and the Pitfalls of Urban Ethnography.” *American Journal of Sociology* 107 (6): 1468-1532. • Wacquant, Löic. 2008. *Urban outcasts: a comparative sociology of advanced marginality*. Polity Press: Cambridge
- Wacquant, Löic. 2009. *Punishing the poor. The neoliberal government of social insecurity*. Durham, London: Duke university press
- Wacquant, Löic. 2009. “The Body, the Ghetto and the Penal State.” *Qualitative Sociology* 32 (1): 101-129.
- Wodak, R. 2001. *What CDA is About - A Summary of Its History, Important Concepts and Its Developments*. Pp. 1-13 In Ruth Wodak, Michael Meyer (eds.). *Methods of Critical Discourse Analysis*.
- Yin, Robert K. 2009. *Case Study Research: Design and Methods*. Thousand Oaks – London – New Delhi – Singapore: Sage.